

Tolminski glas

Leto II. - Štev. 8

GLASILO TOLMINSKIH DOMOBRANCEV

Tolmin, 24. feb.

Tovariš

Sedaj smo vsi enaki, vsi smo tovariši. Cisto gotovo! Tudi jaz podpišem ta stavek, da ne bo kdo mislil, da sem nasproten tovarištvu in enakopravnosti. Vsi smo enaki — pred Bogom.

Vsi smo ustvarjeni od Boga in za Boga. Ljudje vseh časov in vseh krajev nosimo žalostne posledice izvirnega greha. Vsi imamo istega Odrešenika, vsi smo še več kot njegovi tovariši, njegovi bratje smo in njegov Oče, ki je v nebesih, je tudi naš: Vsi smo enaki. Vsi živimo v deželi pregnanstva in gremo proti domu, naši večni domovini. Kralji in berači, učenjaki in preprosti delavci, starčki in mladina, bogati in revni, pravični in grešniki. Ti in jaz, vsi smo ustvarjeni za isti cilj. Vsi smo enaki tudi zato, ker imamo vsi od Boga iste neprecenljive darove, predvsem razum in prosto voljo.

In če že ne zaradi drugega, smo zato vsi enaki, ker imamo vsi le dvoje rok in nog, dvoje oči in — en nos...

Torej po eni strani smo vsi enaki, vsi tovariši, a po drugi strani — ne! Je velika razlika med nami. O tem so sicer prepričani vsi ljudje dobre volje. Ker pa vsi niso dobre volje, ker so nekateri na pol slepi in na pol gluhi, naj jasno povemo: Ljudje nismo bili nikoli in nikdar ne bomo vsi enaki. Kot cvetlice na polju. Vsaka izmed njih je res cvetlica, vsaka ima korenine, stebelce in cvetno čašo. Pa kakšna razlika je med njimi. Lepo dišeče šmarnice niso podobne prevzetnemu maku, ki se rdeč šopiri sredi poljan. In modre vijolice se ne dajo primerjati tistim rumenim rožam brez vonja in lepote, ki rastejo ob vsaki prašni cesti.

Tako tudi ljudje — od začetka sveta, tja do sodnega dne. Kajn je bil ubijalec, Abel ne, Judež je bil izdajalec, Janez apostol ljubezni. Vsi krivi preroki so lažnjivi in škodljivi, pravi preroki pa so resnicoljubni. Otroci ni kakor starši, učencec ne kakor učitelj, bolnik ne kakor zdravnik, faliran študent ni kakor marljiv učenec. Duhovnik, ki pravi: Dominus vobiscum, ni kakor strežnik, ki odgovarja: Et cum spiritu tuo. Skrbni gospodar hiše in družine, ki je

Srbskim protikomunističnim borcem

Prišli so k nam srbski protikomunistični borci. Z njihovih obrazov nam diha boleost žrtvovanja, žalost domotožja po svoji zemlji in po vsem, kar so v njej pustili, in odsev odločnosti in neustrašenosti do borbe proti komunistom. Prišli so... Daleč nekje je ostala njihova domovina, prižgana v krvavih ognjih titovske rdeče zlobnosti in maščevalnosti. In tam, kjer so njihovi kralji svojemu narodu delili pravico in svobodo, tam teče nedolžna kri pod udarci srpa in kladiva.

In še dalje nekje je njihov kralj, ki je postal ujetnik tistih, za katere se je žrtvoval. Ve, da ne more čutiti in misliti drugače, kot čuti in misli njegov narod, ve, da ne sme svoji zemlji želeti bodočnosti, kakršne ne mara njegov narod, ve, zato odklanja Tita, obsoja njegovo delo, preklinja njegove zločine. Njegov narod pa hrepeni po njem in živi v pričakovanju vstajenja.

Prišli so k nam, da bodo tudi na naši zemlji pomagali obračunati s komunisti. Prišli so, da bodo tudi nam dokazali, kaj je dolžnost vsakega zavednega nacionalista - boj proti komunizmu!

Nove protikomunistične borce na naši zemlji, junake, ki so s svojim bojem proti komunizmu na oltar svoje domovine položili tisočere vence najsvetejših žrtev, brate po veličastni protikomunistični ideji - pozdravljamo.

Slikar Tone Kralj

glavni arhivar komunistične stranke

Ljubljanska policija je pred nedavnim prišla na sled arhivu glavnega odbora komunistične partije za vso Slovenijo, ki se je nabajal v vili na Primorskem dobro znanega slikarja Toneta Kralja. Tam sta se že več mesecev skrivala tudi glavni predsednik zloglasne komunistične policije VDV in glavna predsednica SPŽZ. Prav tam so odkrili tudi imenik vseh tistih Slovencev, ki jih bo treba likvidirati, med katerimi so seveda vsi vidnejši duhovniki Goriške, zlasti pa vsi slovenski goriški dekani. Da v vili ni manjkalo velike slike maršala Tita, ni čudno, zanimivo je le, da je bila vila že zidana tako, da naj bi služila v razne tajne in evidentne komunistične namene. Drugače se nikakor ne

vedno pridno delal in varčeval, ni kakor pijanec, ki je vse zapravil in sedaj seveda želi enakopravnosti. Tisti, ki resnično ljubi svoj narod in mu v trpljenju pomaga, je visoko nad izdajavcem, kateremu je narodova sreča deveta briga. Nam je torej jasno, da nismo vsi enaki?

Če te naše vrstice niso resnične, če smo res vsi enaki, če res ni nobene razlike med nami, — potem je imel prav tisti, ki je v Jurnovem hlevu na planini v pričo prič pobožal kravo ter ji rekel: Koko je kaj, tovarišica Cika?

dajo razlagati labirinti hodnikov, razni slepi vhodi, slepa okna itd., ki nas samo potrjujejo, da je bil slikar Kralj že davno organiziran komunist. Da je v svoji vili napravil bunker za komunistični arhiv, je Kralj sam priznal.

Sicer nam pa isto dokazuje tudi Kraljeva umetnost. Vsa njegova dela, tudi tista, katerim ne moremo tajiti umetniške vrednosti, so izraz tipične masovne umetnosti, pravo komunistično posnemanje, upodabljanje kolektivnega človeka, ki po svojem bistvu in namenu spada vsebolj v ruske kolhoze in tovarne kakor pa v cerkev. Če je umetnost res izraz umetnikove duše, potem ni Kraljeva cerkvena umetnost nikak odsev pobožne duše in tudi ne more dvigati človeka k Bogu, saj je vendar znano, da je Kralj popolen ateist, ki že petindvajset let ni prejel zakramentov.

Človek, ki se je javno izrazil, da po tej vojni ne bo treba cerkva, človek, ki po vseh gostilnah povzdiguje komunizem, ki zbira po župniških podatke o župnikih in kaplanih ter jih pošilja centralni VDV v Ljubljano, ni vreden niti toliko, da bi prestopil prag samo ene slovenske cerkve. Zavedajmo se, da kdor podpira Kralja, podpira komuniste. Nikakor pa ne smemo dopustiti, da bi denar, ki ga poštene in pobožne duše zbirajo za cerkve, polnil žepo zločinskih komunistov, da bodo po vojni tem laže spramenili naše cerkve v kino dvorane in muzeje. Kraljeve slike bodo tudi v tem primeru lahko ostale in lahko brez sprememb služile komunističnim ciljem.

Goriški Slovenci se zavedajmo, da Kralj ni edini predstavnik slovenske

umetnosti in da torej ni nujno, da bi bil tepec tisti, ki nikakor ne razume Kraljeve umetnosti, zlasti ne njegovih prvencev, pa se sprašuje, ali je na obrabih Kraljevih svetnikov razlil odsev nebeške blaženosti ali morda groza peklenjskih muk. Dejstvo je pa vsekakor, da v Ljubljani, ki je središče slovenske kulture in umetnosti, Kralj nikdar ni mogel prodreti in je pri vseh javnih natečajih žalostno propadel.

Milku Vidiču v slovo...

Še predno se je zunaj razlila pon lad in nas objela z nežnostjo svoje toplote in vonjev, se je za vedno poslovil od nas naš hrabri soborec in junak Milko Vidič iz Kanala. Ni še živel sedemnajst pomladi, že je izkrvavel na straži za našo zemljo Komunisti, ki ne poznajo drugega boja kot zahrbtnega, so ga ustrelili iz zasede, ko je izpolnjeval službo za svojo domovino. 20. t. m smo ga pokopali na njegovem farnem pokopališču v Kanalu.

Tolminski borci in njegovi prijatelji smo v nemem srdcu stisnili pesti, sklonjeni pod nedoumljivo silo božjih načrtov, in z vero v svoj narod smo trdno odločeni vztrajati v svojem boju in ga s svojo krvjo povečati v zmago. Žrtev našega padlega Milkota nas utrjuje in naši domovini daje zagotovilo, da bo živel v lepšo bodočnost.

Spomin na padlega soborca Milka Vidiča bo živel z nami v nepozabljeneje...

Knjižni sejm

Slovenskemu ljudstvu na Primorskem zadaja sedanja svetovna vojna in domača revolucija neizmerno zlo. Tudi na Primorskem je že padlo nad deset tisoč življenj in je ogenj onesrečil nad tri tisoč slovenskih družin. Da se tem nesrečnim vsaj nekoliko pomaga, razpisuje Socialna pomoč na Primorskem, ki že dalj časa tukaj uspešno deluje, v dnevih od 25. februarja do 21. aprila t. l. knjižni sejm. Obenem vršimo s knjigami, ki so pripravljene za dobitke, kulturno poslanstvo.

Vseh Slovencev na Primorskem, katerih še nesreča ni doletela, narodna, socialna in krščanska dolžnost je, da to dobrodelno akcijo podprejo s tem, da v čim večji meri kupujejo tablice knjižnega sejma. To bodi njih socialni davek za nesrečne brate. **Posamezna tablica stane 20 Lir.**

Dobitki so naslednji:

a) 120 dvojki (amb): vsaka dvojka dobi: 1. Jurčič Josip: Cvet in sad, roman; Gregorčič Simon: Oljki; 3. Bevk Stanko: Po živalskem svetu; 4. Velikonja Narte: Anekdote; 5. Šali S.: Spev rodni zemlji.

b) 60 trojk (tern): vsaka trojka dobi knjige 1-5 in 6. Jalen Janez: Ovčar Marko, povest.

c) 45 četverk (kvatern): vsaka četverka dobi knjige 1-6 in 7. Beličič I.: Petrina, povest.

d) 30 petoric (činkvinov): vsaka petorica dobi knjige 1-7 in 8. Zbornik 1944. zbirka pesmi, povesti, esejev.

e) 15 tombol: vsaka tombola dobi knjige 1-8 in 9. Males Miha: Cankarjeve risbe in še tri poljudne slovenske knjige.

Izžrebane številke knjižnega sejma bomo sproti javljali v našem listu in Radio Trst. Žrebanje se bo vršilo 7., 14., 18. in 21. aprila t. l.

Lastnik tablice knjižnega sejma, če je zadela, mora takoj v naslednjih dneh predložiti tablico zastopniku Socialne pomoči v kraju, kjer je tablico kupil. Ob zaključku žrebnja bo vsak lahko dobiček dvignil v istem kraju; najpozneje pa do 1. junija, sicer bo dobiček zapadel v korist Socialne pomoči.

Vodstvo »Knjižnega sejma«
Socialne pomoči na Primorskem.

Pobožnjaki v OF

Ljudje z dežele nas večkrat sprašujejo, kako je to mogoče, da je med podporniki komunistične OF nemalo takih ljudi, ki so pobožni in člani kakih verskih družb. To pa ne samo v goriški okolici, ki še ni poskušala vse blagodat komunistične svobode in jo zato odlikuje prav posebna slepota in zakrknjenost, ampak tudi v takih krajih, kjer so celo mnogi terenci že spoznali, da jih je s pomočjo OF sam hudič prav pošteno opeharil. Naj na to vprašanje zaenkrat prav na kratko odgovorimo.

Prvi vzrok te slepote je v tem, da so si bili celo nekateri duhovniki na začetku tega gibanja na nejasnem, kake so zadnji cilji OF. Razni komisarji so celo nje preslepili, koliko laže preproste vernike, ki so se prav v cerkvi učili navdušenja za vse ideale in požrtvovalnosti zanje.

Drugi vzrok je v posebni komunistični pretkanosti, ki je načrtno iskala med najbolj vernimi ljudmi pristašev, da bi tako vse verno ljudstvo preslepila. Takim ljudem so tako zelo zabičevali, da nimajo nič proti veri in da spoštujejo njeno svobodo, da si zapeljanci nikakor niso mogli misliti, da je vse njih govorjenje sama laž in hinavščina.

Tretji vzrok zadržanja takih vernikov je v dejstvu, da je med partizani mnogo prisilnih mobilizirancev, ki seveda nič ne odločajo, a so prav poštene fantje in možje, v kolikor se v komunistični šoli še niso popolnoma izpridili. To dejstvo bega preproste ljudi, ki ne znajo ločiti pogubnega gibanja od nekaterih njegovih pristašev, ki so ali po sili ali iz nevednosti zašli vanj.

Četrti vzrok tega zmotnega in skrajno škodljivega zadržanja napram OF je v dejstvu, da je med borci proti komunizmu brez dvoma tudi nekaj takih ljudi, ki so v verskem in moralnem pogledu morda mnogo slabši od marsikaterega tolovajskega nesrečneža, ki je med komunisti, ne da bi prav vedel, zakaj. To dejstvo seveda bega plitve in neizobražene ljudi, ker premalo pomislijo, da je mogoče kako gibanje, ki je samo na sebi vse hvale vredno, čeprav je med člani tega gibanja tudi kak slab človek, ki sodeluje brez idealnih nagibov. Zlasti tega ti ljudje ne pomislijo, da so se v vrste borcev zoper komunizem vrinili tudi komunistični pripadniki prav s tem namenom, da tam vohunijo in s svojimi zločini jemljejo tej borbi ugled in zaupanje pri ljudstvu.

Torej mnogi verniki zapadejo nehoti zločinskemu sodelovanju z OF, ker v svoji preprostosti ne znajo razlikovati vrednosti kakega gibanja od posameznih članov tega gibanja. Ne pomislijo, da je mogoče kar najslabše gibanje, ki more imeti kakega osebno najboljšega pristaša, ki k tistemu gibanju nikakor ne spada. Pravtako ne pomislijo, da je možno najbolj idealno gibanje ali podjetje ali ustanova (n. pr. Cerkev), ki ima med svojimi pristaši najslabše značaje, ki po njihovem duhu nikakor zraven ne spadajo.

Peti vzrok, da marsikateri pobožni ljudje sodelujejo pri brezbožni in protibožni komunistični OF, je pa v tem, da ti ljudje sploh niso pobožni, ampak samo pobožnjaški, t. j. taki, ki imajo neko čustveno vero in ljubezen do raznih verskih vaj, pa nimajo globokega katoliškega verskega prepričanja. Ti pobožnjaki bi bili po vsej priliki lahko tudi kake muslimani, ne da bi radi tega bili kaj bistveno drugega kot to, kar so. Zato ne poslušajo sv. očeta, ne škofov in ne duhovnikov, ki neprenehoma uče, da človek ne more biti komunist in kristjan obenem. To niso pravi verniki, ampak hudičevi petokolonci pri službi božji in morda tudi pri obhajilni mizi in v raznih verskih družbah.

Šesti vzrok, da se zlasti pobožne ženske vnemajo za OF, je pa v tem, da so pač njih sinovi, bratje, prijatelji in ženini v gozdu. Kjer je pa tvoj zaklad, tam je tudi tvoje srce. V svoji zaljubljenosti si ne morejo predstavljati, da bi moglo biti kaj slabega tam, kjer je njih utelešena ljubezen. Ljubijo pač samo s srcem in ne tudi s pametjo. Ako bi bile pametne, pa še verne povrbu, bi morale prav take ženske še najbolj sovražiti OF, ki jim je spravila najdražje v največjo dušno in telesno nesrečo.

ZNAŠLI SO SE

Znani so nam strupeni napadi tov. Bevka na slovensko šolo, na ravnatelja dr. Lovrenčiča. Znane so njegove izjave, da je največji greh, pošiljati otroke v slovenske šole. Zaradi teh in podobnih izjav so razni rdeči inteligentje v Gorici ravnali po Bevkovem naročilu in poslali svoje otroke povsod drugod, samo v slovenske šole ne.

Zdaj pa se je slovenskim tovarišem pridružil še ilegalni italijansko-badoljanski list Giovine Italia, ki z divjim besom napada vse, kar je slovenskega, posebno pa še dr. Lovrenčiča in slovensko šolo.

Če sta si Partizanski dnevnik in Giovine Italia edina v tem, da zasledujeta oba isti cilj, namreč blatiti vse, kar je slovenskega, po vsem tem ne bo mogel nihče več dvomiti o rodoljubju »Narodne osvobodilne vojske«.

Vsakdo, ki je imel možnost, da je primerjal Partizanski dnevnik in Giovine Italia, vidi, da sta si edina v ciljnih, to je predvsem v divjem sovraštvu proti vsem slovenskim institucijam, zato bo prav lahko spoznal, kakšna je tista prava »ljubezen«, ki jo goji do nas »Narodno osvobodilna vojska«, natančno po smernicah sporazuma TITO-BADOGGIO.

Tov. Bevk! Nisi zastoj zapisal v svojem življenjepisu, da nisi nikdar občutil ljubezni do slovenske zemlje, prej mržnjo.

Po Evangeliju...

„Ta je moj ljubljani Sin!“

(Mat. 17., 5.)

Kristusovo spremenjenje na gori Tabor je simbol našega spremenjenja. Vsak človek nosi v sebi skrito podobo svojega Stvarnika, kakor je v kosu neobjelane marmorja skrit kip angefa, ki ga bo umetnik s trudom in ljubeznijo izklesal ter postavil v svetišče na častno mesto.

In v to podobo svojega Stvarnika se moramo vedno bolj spreminjati: Bodite popolni, kakor je popoln Vaš Oče, ki je v nebesih. Tako svarti Jezus, in Sv. Pavel nas opominja: Občelite Jezusa Kristusa!

Kakor se je Njegov obraz pri spremenjenju svetil kot sonce, tako se morajo svetiti v žarki tuči vse naše misli, besede in dejanja.

Da to dosežemo, so potrebne dve stvari: molitev in delo. To dvoje je treba poudarjati ker dandanes, v svetli borbi zoper komunizem, mnogi samo molijo in vzdihujejo ter čakajo odrešenja od zgoraj. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! Danes so časi taki, da je treba opreči vse sile za zmago kraljestva božjega, in je treba porabili vse talente, dokler ne bo popolnoma poražen brezbožni komunizem. Zmaga nad njim trpi sifo in te sifni jo bodo dosegli.

Mnogi pa nasprotno: samo defajo, a nič ne molijo. Mnogo žrtvujejo, ko se boré proti komunizmu: čas, premoženje, družinsko srečo, življenje.

Lepo je to in vsega občudovanja vredno, a to še ni vse.

Krščanski prijatelj. priznava: Tega hudiča ne bomo izgnali, kot z molitvijo. . .

Drugače je vsako naše prizadevanje le mačanje po zraku, ker ne stoni na trdni verski podlagi, ki edino da vsakemu delu vsebino in pomen.

ZAROTA KOMUNISTIČNE PARTIJE

na Primorskem

Partizansko gibanje predstavlja najžalostnejše poglavje zgodovine primorskih Slovencev. Nepopisno gorje, ki je strahotno zadelo naše izmučeno ljudstvo, je končno odprlo oči veliki večini naroda. Res so nekateri še zaslepljeni, a njih število se dnevno manjša. Morda bo pričujoči spis, katerega resničnost in verodostojnost, in torej utemeljenost, bodo prav ti ugotovili najbrže po lastni izkušnji, tudi katere izmed njih ozdravil. Bog daj!

V vrsti kratkih člankov bomo razkrinkali komunizem, ki se tako spretno skriva za slovensko OF. Pri tem se bomo ozirali samo na slovensko Primorje. Tako bomo ugotovili edinstveno sleparijo, s katero je OF izigrala primorske Slovence.

I. Ustanovitev OF na Primorskem

Splošno je znano dejstvo, večkrat potrjeno po najvišjih komunističnih osebnostih, da je KPS (Komunistična partija Slovenije) ustanovila, organizirala in vodila slovensko OF. Izkoristila je položaj, ki je nastal po razsulu Jugoslavije, in oprla svoje delovanje na zapeljivo kraljico »pravične ureditve socialnih razmer« in na dokončno »osvoboditev iz

Zato imejva večkrat pred Njim, v Katerega rokah je naša usoda, upognjena kolena, ter prosi Njemu, Gospodu vojni trum, v molitvi povzdignjene roke.

Moliti in defajl Jezus se je izpremenil med molitvijo. Pred spremenjenjem se je trudil po strmi in naporni poti po skalnatih strminah na goro Tabor. Ko je dospel tja, je govoril svojim apostofo o delu in trpljenju:

Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove samemu sebi in vzame svoj križ in hodi za menoj. Tako tudi mi. Z molitvijo in trudom hočemo izklesati svojega duha v tep popoln značaj, v dovršen umotvor, vreden, da bo nekoč stal v večnih prostorih. Le tako bomo ponos Cerkve, blagor naroda, prihodnost domovine.

IZ ZUNANJEGA SVETA

GRČIJA

Pogajanja med zakonito grško vlado in med zastopniki grških komunističnih upornikov so se končala s sporazumom, a komunisti niso dobili v vladi nobenega zastopstva. Ko je šlo za to, ali naj bi bil izdan zakon o pomiloštvu komunističnih razbojnikov in morilcev, je grško ljudstvo po atenskih ulicah glasno protestiralo proti temu.

ITALIJA

Pogoje premirja med Italijo in zavezniki pozna le malo ljudi. Premirje vsebuje 44 točk. Eno izmed mnenj, ki čimdalje bolj prevladuje, je tudi to, da bodo Italijo razdelili na države, kot so obstajale pred združitvijo Cavourja.

okupatorjevega jarma», ker je vedela, da bo tako najlaže zajela slovenske množice.

In res! Posrečilo se ji je, da je zbrala krog ljudi, ki so sicer spadali k različnim svetovnim nazorom, zlasti pa one, ki so se nagibali na levo, in jih vključila v slovensko OF. Na zunaj KPS vztrajno proglašča, da gre za kompaktni sklop predstavnikov vseh strank, torej res za vseslovensko gibanje, dejansko pa je OF samo slepo orodje v njeni roki. Ob primernem času bi se OF otresla vsah teh že odsluženih podrepanikov ter se predstavila opeharjenemu ljudstvu v svoji pravi naravi: Kot brezbožni in breznarodni komunizem.

Komaj si je KPS utrdila položaj v Ljubljanski pokrajini, je sklenila zajeti v svoje mreže še slovensko Primorje. Treba pa je bilo posebne taktike, ustrežajoče aspiracijam primorskega življa, ki je gojil v duši eno samo željo: doseči priznanje svojih narodnih pravic. Zato je KPS na nekem svojem zaupnem posvetu sprejela glede Primorske naslednje ukrepe:

1. Formira naj se takoj poseben odred primorskih partijcev. Vanj naj se vključijo oni primorski izseljenci na ozemlju bivše Jugoslavije, ki nudijo s svojim levičarskim stremljenjem zadostno garancijo, da so zreli za komunizem.

2. Na Primorsko naj se nemudoma pošlje nekaj odredov aktivistov, da preizkusijo teren, poiščejo bivše komuni-

ANGLIJA

„Anglija je v začetku te vojne trdila, da se bori za svobodo in za samoodločbo majhnih narodov, danes pa brezbrizno gleda, kako narod za narodom izginja v pohlepem žrelu nje-nega temnega zaveznika. Najžalostnejša je pri tem usoda Poljske“, pravi pastirsko pismo angleškega nadškofa iz Cardiffa.

BALKAN

Titovi tolovaji so novembra 1944. l. gladko razorožili ter hoteli internirati angleške oddelke, ki so se izkrkali nekje ob dalmatinski obali. Zaradi tega je angleško povejsstvo zapovedalo, naj se ti oddelki umaknejo spet čez morje, piše ameriški list Time.

LONDON

Med nekim razgovorom v Spodnji zbornici je Churchill izjavil, da se mu dozdeva, da je sedaj [zunanja politika „malo manj komplicirana“. Splošno mnenje v Spodnji zbornici pa je, da se razmerje med zavezniki po krimski konferenci ni prav nič spremenilo.

ANGLIJA

„Povsod izzvati trpljenje, nemir in nazadnje državljansko vojno, ki naj v ugodnem trenutku uvede komunistično diktaturo, to je cilj komunizma v vseh „osvobojenih“ deželah. Komunisti v Italiji, v Franciji, na Poljskem, v Grčiji in drugod še vedno dobivajo navzlic razpustu Kominterne vsa navodila iz Moskve«, ugotavlja glasilo angleških katoličanov Catholic Times.

stično navdahnjene ljudi in z njihovo pomočjo pričnejo ustanavljati tajne komunistične celice.

3. Na Primorsko naj se takoj pošlje nekaj partizanov, ki naj se imenujejo četniki, ker si ljudstvo teh želi, in ki naj vzbujajo z drznimi akcijami ljudsko pozornost.

4. Glede delovnega programa se je določilo, naj se niti ne omenjajo socialne reforme, ker na Primorskem niso aktualne, pač pa naj se živo poudarja boj proti okupatorju za osvobodjenje Primorske. Aktivisti naj se kažejo jako verne, ker je ljudstvo močno vezano na Cerkev, v kateri edini je obranilo svoje narodne pravice. Vsak stik ali zveza s komunizmom pa naj se odločno zanika.

Točno po teh navodilih se je pričela organizirati OF na Primorskem. Vse ljudstvo, če ni pozabilo, je temu priča. Sprva ni slutilo in ni hotelo na noben način verovati, da stoji za OF komunizem. Spoznalo pa je to po italjanski kapitulaciji. Kako je naše ljudstvo ostrmelo v dne 17. in 18. septembra 1943., ko je na shodih, na katerih sta Wilfan in Bevk proglašala »priklučitev Primorske Jugoslaviji«, videlo vse zidove poslikane s srpom in kladivom ter rdečo zvezdo. In kako je šele obstalo, ko mu je rdečelasi Wilfan zmagoslavno povedal, da je KPS ustanovila, organizirala in vodila OF in da je torej osvoboditev delo komunističnih junakov.... Se nadaljuje.

ZANIMIVO ZA VSE

KANOVIŠČE. Naši terenci se pridno zbirajo v slavni Trnjarjevi hiši. Gospodinja ima seveda precej besede, a tudi njen mož hodi s ponosno glavo, kot da bo v „svobodi“ najmanj okrajni glavar. Glavne tri terenke pa so Marija Šmelcova, Ana Jokčeva in Kristina Uštinka. Prva misli, da bo dobila najmanj Titovega oficirja, ker je nobeden domačinov ne mara pogledati, druga je kruljava in škiljava in naj bi raje doma premišljala o pravilih tretjega reda, v katerega se je upisala. Tretja pa je najbolj navdušena agitatorica. Radi bi vedeli, kdaj bo po vseh težkih nesrečah in po vsem gorju tudi te ljudi srečala pamet.

ZATOLMIN. Tisti fant, ki so ga komunisti ubili v Zatolminu, je Klukcov Ludvik. Vsi so ga poznali kot pridnega in poštenega fanta. Ko so ga hoteli mobilizirati, je dejal: „Med roparje ne grem!“. Morda bo smrt tega poštenega fanta Zatolmincem odprla oči, če pa že to ne, ali se bodo Zatolminci nad novim in strašnim komunističnim zločinom vsaj zgledovali? Ali bodo še govorili, da domobranci ubijajo, pri tovariših pa da je samo pravica, svoboda in resnica. Ali bodo spet dejali, da Tolminski glas laže in da Klukcovega Ludvika sploh niso ubili. Da, da, samo likvidirali so ga.

LOM. Pretekli teden so nas obiskali tolminski domobranci. Mala četica je korajžno korakala v jutranjih urah skozi našo vas. Ljudje kar verjeti niso mogli lastnim očem, ko so ti fantje s pesmijo na ustnih in polnih rok časopisov prestopali njihove prag. Vseh vrst sodrge in žlote smo bili v prejšnjih mesecih vajeni, zato smo sedaj komaj verjeli, ko so nas obiskali naši fantje. Terenci so seveda stisnili rep med noge in jadrno odhiteli v svoja skrivališča in brloge. Lomljani pa se pogovarjamo na skrivaj in v upanju, da bi nas naši fantje le še večkrat presenetili s svojim obiskom.

SV. LUCIJA. Te dni je Kosaudrova iz Modreja obogatila Titovo vojsko z majhnim tolovajčkom. Samo ob sebi se razume, da so razne rdeče gospe mogotcev pri Sv. Luciji izrabile to priliko, da znova dokažejo vse simpatije do rdečih. Kar tekmovala so, katera bo bolj počastila nezakonsko mater in njenega malega princa.

Dobro bi bilo, da bi bile te gospe vsaj deloma tako naklonjene ubogim revežem, zlasti komunističnim žrtvam. Obenem pa naj si zapomnijo, da je tudi pri Sv. Luciji že davno minil čas, ko so milostljive pod plaščem zakonske nezvestobe s svojim delom lahko nemoteno razvijale komunistično delovanje.

BUKOVO. Neka savojska brigada je popolnoma oropala našo vas. Posebno je prizadeta Jeramova družina, kjer so vzeli gospodinja celo čevlje z nog. Pri Dolinarju so tudi tako temeljito oropali, da je uboga gospodinja od žalosti umrla. Ropali so samo laški tolovaji, katerim sta terenca Špič Janez in Evstahij na papir napisala, kje naj ropajo.

DREŽENCA. Tudi tam je bil ujet neki kurir, ki pa je, ko je prišel v roke pravice, nekam samozavestno izjavil: „Slabše mi gotovo ne bo, kot mi je bilo pri teh ušivcih“.

KOBARID. „Veliko zanimanje je povzročila po celem Kobaridu ustanovitve novega, modernega 3 Schangaja“. Kdor se hoče zastonj zabavati, naj kar poizve za gori navedeni lokal, in ugotoviti bo mogel, da boljšega zabavišča v Kobaridu sploh ni najti. Nešteto moških src je že osrečil. Zato si ne moremo kaj, da ga ne bi priporočili.

IDRIJA ob BAČI. Pri nas smo imeli krasno urejeno mlekarino. A prišli so tolovaji in odnesli vse stroje. Tistega eks-savojca, ki je načeljeval temu roparskemu vođu, dobro poznano in ne bomo molčali njegovega imena, kadar pride čas obračunov.

KANALSKI LOM. Vojaški referent Podrvjak je moral v brigado in vsi Lomljani so se oddahnili. Pravijo, da mu tako slaba prede, da je izjavil, da je vse resnica, kar Tolminski glas piše, čeprav je prej vedel toliko povedati o njegovih lažeh.

TOLMINSKI LOM. Star komunist Pregelj Feliks je pobegnil iz Ljubljane in se pridružil NOV, a je bil takoj sprejet v odbor okrožne komisije, kjer je znal tako skrbeti za svoje sorodnike, da jim ni nikdar manjkalo ne mesa ne masla. Velikokrat je zmanjkalo komisiji kar po več kvintalov mesa hkrati. Zaradi tako poštenega dela so ga aretirali in poslali v zapor v Tribušo. Njegov sorodnik Kragelj Anton pa je še vedno gozdni čuvaj, poprej pa je bil finančni minister. Tako je šlo vse upanje gospodinje Olge po vodi, da bo njena hčerka Lenčica sedela pri zeleni mizi.

TOLMIN. Pouk na slovenski nižji srednji (glavni) šoli v Tolminu se je začel. Prav tako tudi tečaj za učiteljsko maturo. Vse podrobne informacije dobite na ravnateljstvu šole v Tolminu. Opozarjamo starše, naj v čim večjem številu pošljejo svoje otroke v te slovenske šole!

PEVMA. Vedno znova moramo slišati iz Pevme, Podsobotina in bližnje okolice, da je tam pravi razbojniški brlog. Baje je po tamkajšnjih grapah, potokih in jamah na stotine grobov nedolžnih žrtev, ki so jih „likvidirali“ tolovaji. O ubitem župniku Obidu gre govorica, da so ga že trikrat prekopali, ker se boje, da bi ga slovensko ljudstvo ne izkopal in mu priredilo človeka in duhovnika vreden pogreb. Vse meščane in druge poštene ljudi opozarjamo, naj ne hodijo v Pevmo, kajti tam je zelo razvita komunistična špionaža, katero vršijo zlasti terenci in še posebej ženske, ki neprestano prežijo na mimoidoče ter vsakega neznanega in sumljivega človeka naznanijo oboroženi druhalci. Ta pa seveda nima navade mnogo premišljati, ali naj takega ubije ali ne.

Pošteni ljudje naj bodo torej oprezni vsaj še nekaj časa, kajti naši zaupniki so že na delu, da bodo v kratkem napravili neškodljive vse tiste zločince in zločinke, ki vršijo v Pevmi tak peklenski posel.

SOČA. Komandant mesta v Soči je nekdo iz Podgore, ki si je nadel ime Garibaldi. Njegovo ime ne pove samo tega, kar je sedaj, ampak tudi to, kar je bil nekoč - savojski podrepanik. Take sprejemajo komunisti v svojo sredo. Tamkajšnji šolski nadzornik je bil neki Venturini, ki je sedaj odšel v Brda. Tudi njega že ime izdaja. Prepovedal je ljudsko šolo v Bovcu.

VRTOJBA. Kaj žalosten pogreb so imeli v Vrtojbi v ponedeljek 12. t. m. Pokopali so mladega fanta Kamila Maraža, novo žrtev komunizma, ki ne prizna ne Boga ne duše. Nekaj časa se je skrival, toda prišli so neke noči tovariši in ga odgnali v imenu „svobode“. Zaman je njegov oče pozvedoval za njim, še par dni pred pogrebom so ga prav po tolovajsko nalagali, da je sin pri komandi v Gorenji Tribuš. V Gorenji Vrtojbi pa so blizu opekarne odkrili truplo neznanega mladega fanta, ki je bilo le za silo zakrito v zemlji, tako da so mu noge še štrlele iz nje. Odkopali so ga, bil je brez čevljev in v sami spodnji obleki. Glavo je imel tako razbito, da ga ni bilo mogoče spoznati. Sumili pa so, da je najbrže domačin. Ko je prišel oče, ga tudi ni spoznal po obrazu, tako je bil potolčen. Šele po spodnji obleki je dognal, da je to njegov sin Kamilo.

KOBARID. S Šentviške gore nam javljajo, da je bila tam na obisku neka Nana iz Kobarida. Prišla je obiskat grmarje. Počutili se je morala kar dobro, saj se je izrazila, da se nad vse lepo živi na osvobojenem ozemlju.

Opozarjamo tov. Nano, da jo dobro poznamo in sicer kot aktivno sedelavko OF. Zato naj bo pri bodočih obiskih bolj previdna. Naj bo to prvo in zadnje svarilo!

STARO SELO. Vrlji tolminski domobranci so v naši vasi do smrti ranili znanega kurirja iz Idrijskega, Miklaviča. Pri njem so dobili polno torbo propagandnega materiala in zlasti pisem, ki so jih naši terenci pisali tovarišem in obratno. Fantom k njihovem uspehu čestitamo!

SOLKAN. Naša vas ni tako malopridna, kakor bi kdo mislil. Dala je Slovencem marsikaterega odličnega moža in iskrenega narodnjaka. Med drugim se moremo ponahšati z enim najodličnejših borcev zoper brezbožni komunizem, in to je škof dr. Josip Srebernič na Krku. Na žalost se je pa rodil med nami tudi drug Josip Srebernič, in sicer falirani jurist in edini primorski slovenski komunistični poslanec, ki je klavarno živel in pravtako klavarno umrl. Ta nesrečnež je zastupil mnogo Solkancev s komunistično kugo, tako da so postali nekateri pravi rdeči gadje, dočim je mnogo drugih s pomočjo OF-arske krinke tako preslepil, da so, čeprav nekomunisti, postali pravi slepiči, ki so kot Miloš in številni drugi partizanski veljaki silno podprli komunizem in njegovo zločinsko početje nad našim narodom.

„VIPAVEC“

Vipavska doina je dobila svoj tednik, ki bo prav tako kot naš list v znamenju odločne protikomunistične borbe kazal pot vipavskemu ljudstvu, razglašal zločine komunistov, opominjal, svaril in rotil. Doslej sta izšli že dve številki, ki sta po svoji vsebini in zunanosti kaj prikupni in zanimivi.

„Vipavcu“ želimo na njegovi poti vso srečo in pri njegovi borbi vse uspehe!